

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.40
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „*opinionical*“ se plačuje za navadno tistopono vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje širke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici na Travniku 16, L., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Nova knjiga.

Po nasvetu Njegove cesarske Visokosti cesarjeviča Rudolfa in pod Njegovim pokroviteljstvom začne izhajati v nemškem jeziku nova knjiga: „Avstrijsko-ogerska monarchija v besedi in sliki“, ki bo za vse avstrijske dežele in narode velike važnosti. Namen Njegove Visokosti je t. da bi se popisale vse avstrijske dežele v vseh ozirih take, kakoršne so v resnici. Vsem avstrijskim državljanom je dana prilika, da sodelujejo pri tem velikem in znamenitem delu ter da podajajo uredništvu natančne date (številke, podatke) o svoji ožji domovini. Tudi Slovenci ne smemo v tem zaostajati, timveč moramo objaviti, da živimo in kako je naše mnogostransko življenje, da bo Avstrija vedela za nas, da res ne bodo naši narodni nasprotniki prodajali za Nemce ali za Italijane, da bomo znani kot zvesti Slovani pod avstrijskim žezlom.

Knjiga bo šteda naslednje dele. 1. Vvod v enem zvezku bo obsegal namen knjigi, kratek popis gorskih, vodnih, podnebni in naravoslovskih razmer, zgodovinski razvitek, ustavno uredbo in upravo. 2. Prvi oddelek v več zvezkih bo opisaval kraljevstva in dežele, ki so zastopane v državnem zboru: Nižje Avstrijsko, Gorenje Avstrijsko, Solnograško, Štajersko, Koroško, Kranjsko, Trst, Goriško in Gradiško, Istra, Tirolsko, Vorarlbersko, Češko, Moravsko, Šlezko, Galicija, Bukovina, Dalmacija. 3. Drugi oddelek v več zvezkih bo obsegal dežele ogerske krone: Ogersko, Reka, Hrvaško in Slavonsko. 4. Tretji oddelek v enem zvezku opiše okupirane dežele (Bosno in Hercegovino). Zadnji zvezek prinese imena sodelovalcev; vire, ki so se za to knjigo rabili; medsebojno uplivanje posameznih državnih udov v zadevi prosvete in narodnega gospodarstva; kako se med seboj dopolnjujejo; vezi državne ednosti: cesarska hiša, vojska, skupne zadeve; naloga avstro-ogerske monarchije na znotre in na zunan; njen pomen v svetovni zgodovini. Posamezni narodi, ki stanujejo po raznih deželah, se bodo opisovali: 1. po jeziku: kako mesto zavzema njihov jezik med vsemi jeziki na svetu, kako se loči v narečja; 2. po zgodovini: prvotna stanovišča, prihod v sedanja bivališča, združenje z avstrijsko državo; 3. po dušnem razvoju: veda in umetnost, pesništvo, posebno narodno pesništvo, narodna godba, imenitne stavbe; 4. po narodnih posebnostih, praznikih, plesih, ženitovanjskih in pogrebni navadah; 5. po narodnem gospodarstvu: kmetijstvo, živinoreja, lov, ribarenje, gozdarstvo, rudkop-

stvo, rokodelstvo, obrtnija, trgovina, domača obrtnija, stanovanja.

Natančnejši podatki o sestavi vsega dela se objavijo pozneje; a že danes pozdravljamo to podjetje kot preiminentno in veleslavno, vredno bodočega vladarja avstrijskih narodov. Kar pride iz cesarske hiše, more le resnico in pravico imeti kot podlago; zato se veselimo, da bomo v tem velikanskem delu opisani kot Slovenci in ne kot Nemci ali Italijani, kar se je pogosto godilo celo od takih mož, katerih dolžnost bi bila drugače pisati. Ob enem pozivljemo vse slovenske rodoljube, naj pripravljajo stvarino po zgore opisanem pregledu, da jo o svojem času izročijo odboru, ki bo v to sestavljen.

Deželna blagajnica goriška naj se opusti.

Finančni odsek deželnega zbora je sklenil preteklo jesen na predlog slovenskega deželnega poslanca, naj se opusti deželna blagajnica in naj se izročijo njena opravila c. k. glavni davkariji v Gorici. Ta sklep finančnega odseka pa ni prišel tedaj v deželnem zboru v razpravo, ker deželni poslanci so se bali, da bi razpravljanje o tej zadevi povzročilo smrt tačas bolnega deželnega blagajnika, ki je v resnici kmala potem umrl.

Kljubu temu sklepu je deželni odbor po smrti deželnega denarničarja sklenil, ohraniti deželno blagajnico ter razpisati mesto deželnega denarničarja. Govorilo se je baje tudi o tem, da bi se namestil pri deželni denarnici še drug uradnik, namreč kontrolor. Uzroki tega postopanja pisatelju niso znani, a sklep finančnega odseka, da bi se deželna blagajnica opustila, zdi se mu krepko podprt z dokazom, da posebna deželna blagajnica je nepotrebna. Ako se preuči deželno računovodstvo, je mogoče opustiti deželno blagajnico ter izročiti njena opravila kaki c. k. denarnici.

Obstoj denarnice ni odvisen samo od denarničnega prometa, t. j. od množine denara, ki se vplačuje in izplačuje, timveč najb. od množine strank, katere občujejo z denarnico. Promet deželne blagajnice presega na podlagi računov za leto 1882. po odstetem znesku, ki ga tirjajo ali izplačujejo c. k. davkarije, svoto 600.000 gld., ali ta promet ni združen z mnogobrojnim občevanjem strank. Dokaz,

temu je naslednje. C. k. davkarije v pokneženi grofiji goriški in gradiščanski iztirjujejo vse doklade na davke za deželni in za zemljiško odvezni zalog. To iztirjevanje je združeno z mnogobrojnim občevanjem strank. Omenjene c. k. državne davkarije izplačujejo vse stroške strankam, katere ne bivajo v goriškem mestu. Deželni denarnici ne ostaja tedaj nego iztirjevanje obresti od državnih obligacij, iztirjevanje povračila stroškov za bolnišnice, iztirjevanje dohodkov, kateri izvirajo iz nepremakljivega deželnega premoženja, izplačevanje deželnih uradnikov, izplačevanje bolnišničnih stroškov tržaškemu in goriškemu magistratu ter milosrčnim bratom i. t. d., izplačevanje četrtletnih stroškov gluhomonici, sploh onih stroškov, kateri pripadajo v Gorici stanujočim strankam. Slednjič ima deželna denarnica nalogo enkrat v meseci realizirati (doplačati ali prejeti) svoto, katere preostane po računu, ki se pri deželnem računovodstvu določi (likvidira) s tržaško finančno direkcijo. Deželna blagajnica mora tudi ugotoviti (likvidirati) vso dohodke in stroške, katere iztirja ali izplača.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da denarnični promet obstaja večinom v velikih svotah, katere povzročujejo blagajniku le malo truda. Razvidi se, da občevanje s strankami je pri deželni denarnici navezano le na mesto goriško, da je to občevanje le perijodično (ob določenih časih) in zelo pičlo. Razvidi se tudi, da marsikatera opravila bi se v bodoče še lahko izročila c. k. davkarijam raztresenim po goriški grofiji, posebno iztirjevanje povračila stroškov za bolnišnice, kar bi marsikateremu županu ugajalo.

Lehko bi se tudi vpeljal pravilnejši red pri izplačevanju deželnih uradnikov, pri izplačevanju obresti od obligacij zemljiško odveznega zalog, ter bi se na tak način olajšala opravila deželnega blagajnika. Ta olajšava bi se pa le tedaj mogla uvesti, ako bi deželno računovodstvo sprejelo ugotovljenje vseh dohodkov in stroškov, katere tirja ali izplačuje sedanja deželna blagajnica, katere bo v bodoče tirjala ali izplačevala ona c. k. denarnica, kateri bi se izročila opravila deželne blagajnice.

Potreba deželne denarnice ni dokazana; dokazano pa je, da promet deželne denarnice oskrbuje lahko katerikoli c. k. denarničar pri eni ali drugi c. k. denarnici v Gorici zraven svojih uradnih opravil in sicer zato, ker promet deželne denarnice v goriškem mestu obstoji večinom iz velikih svot, in ni

LISTEK.

Vedavštvo na Cerkljanskem.

Kakor vemo iz zgodovine, stvarjali so si stari Slovani in drugi narodi svoje krive bogove in so jim pripisovali božje lastnosti. V poznejših letih, ko se je prava vera med narodi razširila in utrdila, so krivi bogovi zgubili svojo veljavo in njih češčenje je ponehalo. Nekaki ostanki nekdanjih božanstev so se vendar še do novjših časov ohranili. Ljudska domišljija si je tudi v poznejših letih stvarila neka bitja, katerih sicer ne pobožuje, a pripisuje jim vendar neke čeznaravne moči in zmožnosti. Tudi Slovenci ne delajo v tem obziru izjeme. Dasiravno so bajke o vilah, rojenicah, vedavkih, volkodlaku itd. lastne Slovanom in Slovencem sploh, si vendar različni kraji samo nekatere teh izmišljenih bitij bolj živo predstavljajo in to dostikrat gledé na lego kraja. Po nekaterih krajih je bolj razširjena prazna vera o volkodlaku in njegovi kervoločnosti, po drugih zopet o vilah in rojenicah; a na Cerkljanskem si je ljudska domišljija najbolj živo opisala vedavke in njihov čeznaravne moči.

Po ljudski domišljiji ali prazni veri nasopi nesrečna usoda, katere je določena kakemu človeku, da bo moral zraven od Boga danega mu življenja prenašati še življenje vedavka, že z njegovim rojstvom.

Ta žalostna usoda vedavštva mu je namenjena za celo življenje, ako ga poseben slučaj te nadloge ne oprosti. Pravijo, da ljudje svoje dušne in telesne darove in prednosti že seboj na svet prinesejo. Tudi vedavki prinesejo po ljudski pravljici že z rojstvom svojo vedavško prednost na svet, ali bolje rečeno neko znamenje, katero kaže, da jim je določen vedavski delokrog in ki jih razlikuje od drugih navadnih ljudi. To znamenje je neki čuden zob, v katerem tiči vedavska moč. Ako bi človek ta čudodelni zob hitro pri rojstvu zgubil, to je ako bi mu ga kdo odvezl, odvezeta bi mu bila s tem tudi vedavska moč in postal bi navaden človek. Zato priporočajo nekateri bahjeverci, naj bode prva skrb vsaki materi in vsaki babici, da novorojencu v usta pogleda, ter da mu hitro zob izdere, ako mu ga je narava podelila; s tem je rešen po njihovih mislih vseh nadlog in težav, katere bi ga pričakovale. Ta nauk se po mnenju bahjevercev preveč zanemarija, zato menijo, da imamo še vedno toliko vedavkov. Mladi vedavk ostane, kakor gerški mladenič, do sedmega leta doma, pri svojih stariših, brez vsakega znamenja gledé določenega mu prihodnjega poklica. Vedavske zmožnosti, katerim daje moč čudodelni zob, najbrže niso še razvite, so še slabe. S sedmim letom pa je končana doba vsakdanjega navadnega življenja; zana-prej je odločeno takemu človeku tudi drugo življenje, katero ga tira pod jarem drugih moči. Stari vedavki vedo po ljudski pravljici dobro za vsakega svojega sobrata in kedaj ima začeti svoje delovanje.

Prvi sveti večer po dopolnem sedmem letu pridejo ti zastareli vedavki na novinec dom in ga vzamejo prvič seboj, pa na tako čuden način, da ga nobeden domačih ne pogreši. S tem je kakor srednjeveški vi-težki mladenič sprejet v družbo svojih sovrstnikov. Kakošno opravilo in kake zmožnosti pa imajo vedavki? Določena jim je težka in neprijetna naloga. Med tem, ko drugi ljudje po končanem dnevnem opravilu lahko brez skrbi počivajo, morajo oni, kakor ljudstvo pripoveduje, še svoje drugo, vedavško življenje nadaljevati in sicer tako, da se po križ-potih med seboj hudo pretepajo. Navadno se to godi, pravijo, v adventnem času, a največjo moč da ima kvaterne sobote večer. Veliko pravljic nahaja se med ljudstvom, katere nam to njihov trpljenje popisujejo. Večinom so si slične, ker nam pripovedujejo le eno in isto stvar. Za ta slučaj navedem sledeči pravljici.

Neki gospodar je imel mladega hlapca, kateri je od dne do dne videzno bolj slaboten postajal. Gospodarju se je to čudno zdejo. Nekega dne sta na polji orala. Pri tej priliki ga gospodar popraša, kako je to, da se od dne do dne bolj suši, dasiravno ne dobiva tako slabe hrane in tudi z delom ni preobložen. Hlapec se izgovarja, da mu tako ne more pomagati, in ako bi mu mogel, bi mu gotovo ne hotel. Gospodar ga sili, naj mu uzrok sušenja razodene, in obljubi, da je pripravljen pomagati mu po svoji moči. Hlapec se sicer brani, a slednjič mu vendar razodene uzrok rekoč: „Vidite, jaz sem vedavk in se

združen z mnogobrojnim občevarjem s strankami, ker se dosedanjí promet se dá znižati, ker sedanje občevarje s strankami se dá pravilno omejiti in ker ugotovljenje dohodkov in stroškov, katere bi tirjala ali izplačevala denarnica, lahko sprejme d. lno računovodstvo. Slednje bi se moralo preustrojiti po razpustu deželne blagajnice. To bi se zgodilo v gnetno in duševno korist naše dežele, kakor dokazuje naslednja razprava.

Deželni odbor vodi oskrbovanje deželnega in nadzoruje oskrbovanje občinskega premoženja, dodano je deželnemu odboru posebno deželno računovodstvo, katero mora odbor v vsakem slučaju po pravih računskih podpirati. Deželnega računovodstva dolokrog je tedaj podpiranje deželnega odbora; ta dolokrog se lahko določi po naslednjih točkah:

Da pa more deželni odbor voditi oskrbovanje deželnega ter nadzorovati oskrbovanje občinskega premoženja, dodano je deželnemu odboru posebno deželno računovodstvo, katero mora odbor v vsakem slučaju po pravih računskih podpirati. Deželnega računovodstva dolokrog je tedaj podpiranje deželnega odbora; ta dolokrog se lahko določi po naslednjih točkah:

1. upravna pomočna računska dela, t. j. pregledovanje računov, katere polagajo občine, bolnišnice, vodstva deželnih kmetijskih šol, vodstvo deželne gluhozemnice i. t. d. i. t. d.;

2. uknjiževanje deželnega denarničnega prometa, t. j. uknjiževanje vseh dohodkov in stroškov, katere iztirjujejo ali izplačujejo s. k. državne denarnice, ki so v ta namen postavljene;

3. pregledovanje denarničnih dnevnikov vseh denarnic, katere se pečajo z deželnim denarničnim prometom;

4. sestava preudarkov in letnih računov za deželne zaloge;

5. ugotovljenje vseh dohodkov, katere potrjuje, vseh stroškov, katere izplača deželna denarnica.

Da deželno računovodstvo navedene namene doseže, mora imeti natančni popis vsega deželnega premoženja, natančni popis deželnih pravic. V dosego tega namena mora imeti posebne računske knjige, iz katerih more podatki ob vsaki priliki deželnemu odboru in deželnemu zboru pregled in izkaz deželnega premoženja in pregled ter izkaz oskrbljevanja deželnega premoženja. Ker mora tedaj deželno računovodstvo imeti tako zvaue glavne knjige, nu bo prizadevalo ugotovljenje dohodkov in stroškov, katere deželna blagajnica ali mesto nje kaka s. k. denarnica v Gorici realizira, gotovo le malo truda. Nikakor pa ne bo zahtevalo to ugotovljenje novih knjig. Ugotovljenje v glavnih knjigah se lahko vrši tako, da olajša denarnična dela ne samo blagajniku, ampak tudi računovodstvu samemu, ako se nekoliko proustroje dosedanje knjige pri deželnem računovodstvu in se doda še par predalov ali kolon (rubrik).

(Konec pride.)

Dopisi.

V Gorici, 15. aprila. Velikonočni prazniki slavili so se tudi letos dostojno in sijajno. Zaduje dni velikega tedna obiskovalo je občinstvo božje grobe v obilnem številu in jako spodobno. Ustajenja v veliki cerkvi udeležilo se je mnogo duhovstva in ljudstva, ki je spremljalo odrešenika, zmagovalca smrti, po mestnih ulicah. V župniji sv. Ignacija procesija ni bila prav velika, ali deležnikov v cerkvi in spoštljivih gledalcev na trgu bilo je vse polno. Okna onih ulic in trgov, po katerih je šla procesija, so bila okinčana in razsvetljena. Najlepše je bilo viditi razsvetljivo na

moram vsak večer z drugo osebo svoje vrste pretepati. Ako vas je res volja, poskusiti me rešiti, držite se mojega naročila. Urežite danes tri leskove mladice in skrite se v tisto bukovo duplo, katero vam je gotovo znano. Jaz pojdem mimo vas v podobi bele megle. Pridem počasi, ker, kakor vidite, moči so mi že opešale. Pustite me mirno mimo iti. Nekoliko za menoj pride druga, črna megla. Ta megla je neka gospa iz devete dežele, katera me preganja. To meglo udarite z vsemi tremi mladikami in, ako se vam posreči, sem rešen. Gospodar mu objubi, da hoče poskusiti. Zvečer se poda na določeno mesto. Dogodilo in posrečilo se mu je vse prav tako, kakor mu je hlapec naročil — in hlapec je bil rešen. Drugi dan sta zopet orala. Naenkrat ga hlapec popraša, ali sliši kako zvonjenje. Gospodar mu posluša, a ne sliši ničesa. Hlapec mu veli: „Poslušajte čez mojo ramo!“ Gospodar ga uboga in res mu neko oddaljeno zvonjenje na uho prihaja. Hlapec mu to razloži in reče: „Glejte, to zvonjenje prihaja iz devete dežele. Sedaj zvonijo gospi, katero ste vi ubili, ko ste mene rešili. Ako bi me ne bili vi večeraj rešili, bi me bila ta gospa v kratkem umorila.“

(Konec pride.)

Placuti, ker tam je bila procesija o mraku; ljudstva se je tam vse trlo. Na Kostanjevici je bilo ustajenje v nedeljo ob 6. uri zajutra; ljudstva se je bilo zbralo prav veliko. Te procesije so se udeležili tudi goriški veterani z godbo in zastavo; predsednik društva šel je za sv. R. T. — Ob 10. uri je bila v veliki cerkvi slovesna maša, po kateri je podelil milostljivi knezonadškof pričujočim vernikom papežev blagoslov. Pred blagoslovom je razložil stolni vikar č. g. Anton Grusovin v italijanskem in slovenskem jeziku, kaj se bo godilo. Tako je tudi po danem blagoslovu povedal v obeh jezikih, kaj naj verniki molijo, da dobijo popolni sad danega blagoslova.

V ponedeljek popoldne napravili so bili na Rojicah konjsko dirko, katero smo bili naznanili. Priprave so se delale velike in ljudstva se je bilo zbralo silno mnogo (pravijo od 12 do 18 tisoč), ali gledalci niso bili zadovoljni, ker se jim ni moglo penuditi vse to, kar so pričakovali. Na Rojicah je bil prostor primerno ograjen in ozaljšan. Plapolale so mestne in deželne zastave, državne pa nismo videli. Dotični odsek je dal 50 gl. mestnim ubogim; za sedeže je dobil blizu 1500 gl. Nad 1200 gostov je bilo prišlo iz Trsta, mnogo tudi iz Vidma in drugih krajev. Eno darilo je dobil g. Lenassi, eno g. Avg. žl. Girionoli, dve Oskar baron Ritter. Skušali so se tudi goriški kočijaži med seboj, ki so dobili darila v denaru. Pri prvih treh dirkah so smeli tekati le taki konji, ki so iz naše dežele; pri četrti in peti smeli so se udeležiti tudi drugi. Nekateri gospodje so se bili oglasili za udeležite, ali kasneje so odpovedali. V poldrugi uri (od 4 do 5 $\frac{1}{2}$) je bilo dirjanja konec in vse se je vrnilo v mesto, kjer je od 6. do 8. ure zvečer svirala vojaška godba na Travniku. Podjetniki dirk se tolažijo s tem, da skušnja jih je zmodrila in da k letu jim pojde stvar laže od rok. Tudi mi smo tega prepričanja, da se jim to posreči; ali ljudstvo bo težko zopet tako navdušiti, kakor je bilo letos. K letu bo dirjalo najbrže več konj, a gledalo bo manj ljudi, ker letos so se prevarili.

Iz goriške okofice, dne 16. aprila 1884. —

V neki prejšnji številki si, draga „Soča“, opisala slovesnost, ki se je vršila v Kronbergu pri blagoslovljeni nove šole. Veselilo me je to čitati, kajti razvidel sem, da ima ona vas za napredek vnete prebivalce. Želel sem viditi novo šolsko poslepe ter sem se v ta namen nedavno podal na sprehod v Kronberg. V istini začudil sem se, ko zagledam prekrasno cerkev, na levi prelepo stanovanje č. g. vikarja, na desni pa lepo šolsko poslepe. A obžalovati sem moral občino videč, da nima za vzdrževanje občinskih poti vnetih mož. Cesta, ki pelje iz Gorice skozi Kronberg do državne ceste pod Ajševico, je od sv. Trojice naprej tako zanemarjena, tako razorana, da obžalujem slehernega, ki mora po njej hoditi, še bolj pa onega, ki se vozi. Pri vsem tem pa tamošnji kmetje pridno vozijo kamenje v Gorico, ne zmenč se veliko za slabo pot, kajti če ne morejo izleči težko naloženega voza štiri voli, naprežejo jih 6 ali 8, pa takih, da bi lahko pod vsako pazduho enega nesel.

Možje občinski! priskrbeli ste si lepo cerkev, farovž in šolo, skrbite tudi za dobro cesto, ker tudi ta vam bode gotovo v korist.

Iz goriškega okraja, 16. aprila. — V 14.

številki „Soče“ popisujeta dopisa iz goriške, in drugi iz renške okolice nasledke, ki izvirajo iz potovanja naših žen in deklet v Aleksandrijo, ter priporočata naj bi v prvi vrsti županstva pazila pri izpuščanju ljudi iz županije, oziroma pri podeljevanju dovoljenj za potni list.

Popolnoma se vjemam z izjavami g. dopisnikov in tudi večina županstev se je že prepričala o nasledkih Aleksandrovanja, zato tirjajo razna starešinstva za slučaj bolezni neko kavetjo, katero morajo položiti pri županstvu one osebe, ki odpotujejo.

A ženske so zvite; začele so odpotovati brez potnih listov, in znano mi je, da jih je 6 iz edne vasi pred kratkim odplulo s parnikom v Aleksandrijo brez potnih listov. Ko dospeljo v Aleksandrijo se smujejo v pest, da so županstvo prevarile. Dotično županstvo je zvedelo, kaj te ženske nameravajo, za tega del je to še o pravem času naznanilo c. k. okrajnemu glavarstvu in c. k. policijskemu vodstvu v Trstu s prošnjo, da bi odpotujočim odhod zabranile — pa brez uspeha. Ako nas višje oblastnije ne podpirajo, zgubé starešinstveni sklepi pri ljudstvu vso veljavo, občini pa se nabirajo ogromni stroški.

S Krasa, 11. apr. — Veliki petek je danes, ko to pišem, dan žalosti, dan spoznanja in pokore. Obleko žalosti oblekli so duhovni, ne sliši se veselo petje, ni radostna glasba. Pa veliki petek je le en dan v cerkvi, za njim pride kmala velika noč, dan veselja in radosti. O domovina, domovina, kedaj se bo Tebi nagnol dan velikega petka, kedaj izlečeš Ti obleko svojo žalno! Da bi bil veliki petek nam Slovincem vsaj dan spoznanja, da bi spoznali in razvi-

deli, kako grde so osebnosti, kolika škoda zaradi nepotrebnih, neplodnih domačih preprirov, kako gujusno staro umazano perilo v časopisih razkazovati in prodajati. Kar se je godilo v domači sobi, kar se je govorilo v prijateljski družbi, vse se privleče na dan, kakor bi bilo to Bog vé kako zanimivo za občinstvo, kako pripravno za tisek političnim časopisom. Tu manjka takta, prave izobraženosti, ki se nikdar ne zgublja v takih malenkostih in se ravna zmirom po zlatih Avguštinih besedah: In omnibus charitas (v vsem ljubezen). Tu liberalce, tu klerikalce, se še ni nehalo kričati v naših pokrajinah, čeravno bi morali že davno spoznati, da je ta razloček, posebno pri nas Slovincih silno nepotreben. Saj smo vsi katoličani in kdor bi hotel napadati verski čut, ne bi le pokazal, da nima srca za svoj narod, ampak pokazal bi tudi, da nima prave pameti, prave omike, da ni sposoben za javno življenje. Skrivati se pa o vsaki priložnosti pod plašč vere in klicati vsakemu, ki ima le nekoliko drugačno mnenje v zadevah, ki niso nikakor strogo verskega značaja, je ki si upa tako svoje mnenje tudi izreči, takemu kar klicati: preklinjal je, križajte ga — tudi ni prav. — Spoznajmo vendar enkrat, da se s takimi prepri čas trati, in da kakor v natori ni obstanka, tako tudi v razvijanju narodov ne; kjer se ne napreduje, se zastaja. A kak napredek je pri nas! Pomnožilo se je pač število naših časopisov, kakor gobe po dežji. (Ravno danes sem dobil najnovejši slovenski časopis v roke. Ne razumem, kako more eden naših dnevnikov pisati tako, kakor bi imel svoje dopadaje nad njim.) Ni čudo, če se nam naši nasprotniki posmehujejo in pri vsaki priložnosti trdijo, da nismo zreli za drugo, nego za prepri. — Tak veliki petek, dan spoznanja namreč, potreben bi bil nam Slovincem; upanje bi potem imeli, da nastopi kmalu tudi nam „ustajenja dan“.

V Šebreljah, 13. aprila. Ker si, draga „Soča“,

vsak čas pripravljena, dajati dobre in koristne svete, upam da tudi mojemu dopisu ne odrečeš prostorčka, dasi je slabo zložen.

Vsak pravi narodnjak, kateremu je narod čez vse drag, goji mnogo želja v svojem srci, nadejaje se, da se uresničijo v prid in korist naroda. Tudi v mojem srci nahaja se mnogo želj, a kaj pomaga, ko ne upam, da se vse uresničijo. Vendar drzmem se, eno teh želj danes razodeti, da bi še bolj navdušil one, ki se z menoj v tem strinjajo, in da bi nasprotno misleče preobrnil. Moja želja je: napredovati v petji. V krajih, kjer pravo cerkveno ali narodno petje ni znano, menijo, da se s petjem le čas trati in zasmehujejo prijatelje petja. A jaz drugače mislim o petji in menim, da ona prinaša prav velike koristi.

Lepo petje povzdiguje prvič naša srca pri službi božji proti nebeškim višivam ter nam pomaga, da boj zbranega duha molimo. — Ono nas tudi budi k narodnemu misljenju. Pri shodih in ljudskih slovesnostih presone tudi majno pevsko društvo poslušalce bolj prijetno, nego se toliko piskačev, ki ob takih priložnostih razkazujejo svojo učenost. — Petje tolaži žalostnega. Poglejmo nesrečneža, ki živi v tuji deželi, daleč od ljube domovine, kateremu morda ni upanja na vratev, kako rad prepeva domače pesmi in si s tem lajša svoj žalostni stan. — Fantje gredo iz domače vasi na vojsko; zahtajajo se poslavljajo, bič počijo in voz oddrta. Kakor bi šli na svatbo, prepevajo krepki junaki in srčnost s tem dobivajo. Zleti bi bilo, da bi fantje, tudi ko gredo k nabiri, ubrane narodne pesmi prepevali in bi se pokazali s tem zveste in izobražene sine majke Slave.

Dovolj o tem. Ako bi hotel vse povedati, bi ne bilo prostora v enem listu „Soče“. Jaz sicer nisem pevec in tudi k petju nisem še nič pripomogel; a te vrstice sem spisal zato, ker poznam korist petja. — Želim, da bi vsacega te vrstice navdušile k lepemu petju. Kaj je petje vredno, poznamo dobro Šebreljci, odkar imamo tako izvrstno pevski zbor. Koliko lepih ur nam napravlja ta zbor prepevaje po naši zemlji krasne slovenske pesmi. Petje pomaga k temu, da naša vas, dasi ima že tako lego, da nikjer v gorah take ni, je še lepša, mnogo lepša. Zvesto poslušamo ubrane glasove v pošteni družbi, ko se okrepcujemo od težkega tedenskega dela. Povecm ni mar za trud, vneti so in vedno delavni. Da, mnogo lepega in hvalevrednega bi mogel pisati o naših pevcih; pa dobro vem, da ne marajo za hvalo, posebno ne za ono prijavljeno v časnikih.

H honcu klidem rodoljubom: poprimite se petja, petje je plamen narodnega življenja.

V Šebreljah, 15. apr. — Spominja se kak bralec

cenjenega lista, da 16. novembra 1882. je bila strela udarila v zvonič naše farve cerkve sv. Jurija in da je bila mnogo škode napravila cerkvi in nekaterim posestnikom. Ni bilo od tega še eno leto, ko je hotela strela zopet pri nas svojo moč pokazati. Dne 30. sept. preteklega leta prav na dan blagoslovljenja novega oltarja v farni cerkvi na zvečer udarila je strela v zvonič manjše cerkve sv. Ivana Krstnika, kjer je zopet mnogo škode napravila. Hvala Bogu, s tem je bila za lausko leto strela končala svoje delo.

Mislili smo, zdaj preneha razsajati, saj je že dosti škoda naredila; a motili smo se. Tudi letos je že pokazala, kako ljub je naš kraj. Na veliki petek o poludne prestrašil nas je naenkrat močan strel, ki je vse stresel, potem je pa zopet vse potihnilo. Zastoj smo popraševali, kje je strela letos najprej obiskala. Še le zvečer smo zvedeli, da je zopet treščila v zvonik cerkvice sv. Ivana. Škoda je zdaj naredila še več nego v jeseni. Le malo je manjkalo, pa bi bila šla streha z zvonika čez grič; šipe v oknih so skoro vse pobite, oltar je močno poškodovan in zid okolo cerkve razdrt. Ali ni čudno, da je strela pri tej cerkvi končala lansko leto svoje delo in da je letos prav tam začela zopet delati. Morda bi ne bila naredila take škode, ako bi ne bili mislili, da tako zgodaj še ne treska. Strel vodila namreč, ki smo ga popravili, ni bilo še na strehi. Bog nas reši strele in hudega vremena.

Iz lepe štajerske dežele, 15. aprila. Omi-lujem južne brate na Primorskem, katere spravlja Lah v svoj nenasiljivi čevlj; a tudi nam Štajercem se ne godi boljše. Gladovno germanstvo hoče slovenski živelj na Štajerskem zadušiti, pa kljub šulvercinu in vestnemu (?) prizadevanju nekkih učenih gospodov ne gre, kakor so naši sovražniki pričakovali, kajti naši Slovenci so vzbujeni in tudi prosto ljudstvo se zaveda svoje narodnosti. Največ je k temu pripomogel naš vrli „Slovenski Gospodar“, katerega potuje 2200 iztisov po južnem Štajerji. Tega lista se neimškutarji bojijo, kakor hudič križa, ter mu nagajajo, kolikor morejo. Požitelvalni gospod urednik se pa ne straši bojev in preganjanj, timveč krepko budi svoj narod k duševnemu in gmotnemu narodnemu delu. Slava mu! Ko njega ne bo, se bo še vedno poznal blagodejevn upliv težavnega njegovega delovanja. In brez dvoma bi bili v narodnem oziru še na boljem, ko bi imeli kako zaslobo. Ali nam se godi, kakor vam Primorcem. Toti nesrečni Kranjci — Bog mi grehe odpusti! — s svojimi razprtijami rušijo vzajemnost in zadržujejo s svojo sebičnostjo in vednim stran karstvom narodni razvoj v sosednjih kronovinah. K čemu troje dnevnikov — s celo različnimi načeli; k čemu troje šaljivih listov, k čemu cela tropa tednikov in več znanstvenih listov, — sploh k čemu toliko ne bodi ga treba stvari? Le da se moči cepijo in slabijo. Koliko bi se doseglo z združenimi močmi, ko bi vsi brez ozira na stan in rojstni kraj združili se pod zastavo: Vse za vero, dom, cesarja in bi si v bratovski ljubezni roke podali, naj je tudi enega zibka tekla na Gorenjskem ali Dolenjskem, Goriškem ali Koroškem. Meni vsaj ono nesrečno stran karstvo, ki se med Slovenci hošato šopiri, uže toliko preseda, da sem politiko na klu obesil in se raje pečam z gospodarskimi prašanji.

Politični pregled.

Na velikonočni ponedeljek poslovila sta se cesarjevič Rudolf in Njegova prevzvišena soproga Štefanija od cesarske družine ter sta nastopila pozno v noč pot v jutrove dežele. V Varni sta se ukrcala visoka gosta s spremstvom na parobrod ter sta odplula v Carigrad, kjer se je pričakoval Njijin prihod dne 17. t. m. Povsod, zlasti pa v Carigradu delajo se velike priprave za sijajen vsprejem cesarjeviča. Pravijo, da to potovanje nima političnega pomena, vendar brez upliva ne ostane. Cesarjevič močne Avstrije bo osebno občeval z balkanskimi vladarji ter si osebno ogleda zdravi, krepki, pogumni slovanski narod na balkanskem polotoku, kar stalno pomnoži simpatije našega bodočega vladarja do onih narodov in vsled tega bo tudi pospeševalo duševni in gmotni razvoj naših jugoslovanskih bratov. Do 29. aprila pričakujeta se visoka potnika zopet na Dunaji.

Volovska borba, ki je trpela med našo in ogersko vlado, je končana. O izidu natanko poročati, ni še mogoče. Vidi se, da je naša vlada premagana, a ogerska se ne more zmage veseliti, ako ozir jemljemo na njeno časopisje. Resnica je, da je naša vlada preklicala naredbo nižje-avstrijskega namestništva, a kako misli brez one naredbe svoj namen doseči, ni znano. Ne verujemo, da bi odstopila od svojega prvotnega cilja, da se mesu cena zniža. Ta navidezni poraz naše vlade pouzročil je dunajskim židovskim listom za veliko noč mnogo veselja. Njih prvo glasilo čulo je celo, da so prinesli zvonovi vrnivši se iz Rima (pravijo, da veliki teden gredó zvonovi v Rim) grofu Taaffe-ju in njegovemu ministerstvu mrtvaški list, židom pa in ustavo-

vercem nado lepše bodočnosti. Tolaži nas pri tem to, da židi naših zvonov in zvoncnja ne razumejo.

V zvezi s temi dogodki se ponavlja govornica, da postane grof Coronini ministerski predsednik.

Na Ogorskem so se velikonočni prazniki porabili za volilne agitacije. Veliki shod ogerskih Srbov sprejel je program, katerega je sestavila srbska konferenca v Budapešti, in je s tem priznal dualizem kot državnopravno obliko. Tudi Rumuni so se zbrali v posvetovanje v Temesvaru ter sklenili opustiti pasivno politiko. Sklenjeno je bilo tudi tu in tam, da imajo zastopniki naroda v državnem zboru zahtevati popolno ravnopravnost vseh narodnosti.

Po praznikih pričakoval se je hrvaški ban grof Khuen v Budapešti, kjer se ima konečno določiti, kedaj se zopet odpre hrvaški sabor, in kako se ima vlada vesti nasproti opoziciji.

V ponedeljek so v Cahorsu postavili Gambetti spomenik. Svečanosti udeležilo se je mnogo ljudstva, ministerski predsednik Ferry je imel slavnostni govor.

Srbija je slovesno praznovala spomin na osvobojenje Srbije po knezu Miloši Obrenoviči; neredov ni bilo. Prihodnje leto priredi gospodarsko društvo v Topčideru deželno razstavo v dokaz, da Srbija podpira gmotno blagostanje svojih državljanov.

Domače in razne vesti.

„Slovensko bralno in podporno društvo“ se je pred dvema leti ustanovilo v Gorici z namenom, da svoje društvenike duševno in gmotno podpira, to je, da širi med njimi omiko in da jih v času, boleznih zdravniško in denarno podpira.

To društvo, katero je razširjeno po vsej goriški slovenski deželi, šteje do zdaj že nad 350 udov in daje poročstvo za lep napredek goriških Slovencev.

Kakor imajo večina vsa društva svojo zastavo, tako želi tudi to društvo priskrbeti si svojo narodno zastavo, katera se bo razvijala o vseh večih narodnih in patrijotičnih praznikih, s katero bo spremljala svoje ude k večnemu počitku.

Odbor tega društva nabral je med goriškimi rodoljubi že lepo svoto radodarnih doneskov za to zastavo, ki bo blagoslovljena meseca julija t. l.

Take zastave kinčajo navadno lepi trakovi, ki so precej dragi. Ker se odbor boji, da bi ne mogel vseh teh stroškov pokriti z nabranimi novci, domislil si je, da bi bilo jako lepo, ako bi naše slovenske gospodične in gospe bile tako radodarnega srca, da bi po možnosti zložile za en trak, ki bi kinčal društveno zastavo, kakor se je to posrečilo tudi delavskemu podpornemu društvu v Trstu.

Velika radost bi bila za slovenske gospodične in gospe, ako bi tisti dan, ko se bo zastava blagoslovljala, videle svoj trak krasiti narodno zastavo, ko bodo gospodične in gospe vezale vence zastavi, katere počastijo društvo pri blagoslovljenju. Iz tega vzroka je odbor imenovanega društva razposlal pisma slovenskim gospem in gospodičnam, v katerem jih prosi, da bi odprle svoje narodno srce ter darovale po možnosti za trak, ki bo kinčal zastavo podpornega društva. Odbor je trdno prepričan, da dobi od častitih gospej in gospodičin v ta namen radodarne podpore, in se jim že naprej najtopeje zahvaljuje.

Radodarni doneski naj se blagovolje odposlati osebno ali po pošti imenovanemu odboru. Toplo priporočamo odborovo prošnjo ter smo prepričani, da trak slovenskih gospej in gospodičin bo prav ukusno dičil narodno zastavo podpornega društva, ki je že pri mnogih prilikah pokazalo, da čvrsto napreduje domovini v čast in ponos.

Komisija zaradi ribarenja v jadranskem morji, o kateri smo že poročali, sešla se je včera, 17. t. m., v Gorici ter ima svoje seje po določilu avstrijske vlade v poslopji c. k. okrajnega glavarstva. Za prihodnje nedelje se napravlja slovesna predstava v gledišči na čast udom te mešane komisije. Po končanem posvetovanju namerava mesto napraviti jim sijajen obed (banket).

Za Pirčev spomenik so dalje darovali: rodoljub s Štajerskega majnikov kupon za 2 gl. 10 kr. — Štefan Marinič, vikar v Podgori, 1 gl. — Anton Pahor, kaplan v Komnu, 1 gl. — odbor družbe sv. Mohora 20 gl., znaša 24 gl. 10 kr. — prenesek 74 gl., vkup 98 gl. 10 kr. Opravištvu „Soče“ se presrečno zahvaljuje slavnemu odboru družbe sv. Mohora in vsem drugim gospodom darovateljem za radodarne doneske v omenjeni namen ter prosi, naj bi se našel še kateri domoljuben Slovenec, ki bi oddal, kar manj-

ka, da bi znašala zbirka za Pirčev spomenik 100 gl. Ranjki gospod Matevž je zaslužil spomenik za 1000 gl.; ali kar manjka do te vsote, naj porabijo Slovenci v to da se vpišejo v družbo sv. Mohora in da si nakupijo lepih slovenskih knjig, katere je ranjki rad kupoval in še rajši izposojeval. Spomenik je, kakor smo drug krat poročali, že v delu pri g. Bitežniku, via Dogana, in bo v primeri z nabrano vsoto jako lep. Pošteno ime g. kamnoseka nam je za to porok.

Ogenj se je bil vnel v Raštelji v štacuni s predivom, ker je neki človek vrgel med predivo še gorečo žveplenko. Ogenj so kmalu zadušili, vendar je škoda precejšnja.

Umrli so: č. g. Jožef Durjava, vikar v pokoji, v Jamljah; — č. o. Ambrož Ivanec, klerik reda sv. Frančiška, na poti v Ljubljani; — č. br. Salvator Gogola, klerik, na Kostanjevici. Naj v miru počivajo.

V Prvačini praznovali so pretekli terek slovesen dan zaradi prihoda milostljivega gospoda knez nadškofa Alojzija, ki je bil obiskal svojo rojstno hišo. Gospod Podkraškogorski je tudi pri tej priliki napisal nekaj lepih vstic. — Prihodnje nedelje se umesti (inštalira) novoimenovani župnik za Prvačino, preč. g. Jožef Poljšak. Cestitamo.

V cerkev D. M. v Oberšlajnu blizu Komna so bili ulomili tatovi po noči od 31. marca do 1. aprila ter so polomili, kar jim je prišlo pod roke, in so odnesli, kar so mogli. Glavni tat, neki delavec iz Trsta, je mislil, da ga je žena sodnji ovadila; zato jo je poklical k sebi na Opčine, kjer ji je vrat pre-rezal in jo tako umoril. Sam je šel naprej in se je obesil blizu Zgonika na posestvu knoginje Hohenlohe.

Ljudstvo je bilo zaradi tega brezbožnega čina hudo užaljeno. Že dolgo ni bilo o velikonočnih praznikih toliko naroda v tej nekdanj romarski cerkvi kot letos. Na velikonočno nedeljo popoldne obiskalo je to cerkev nad 5000 ljudi iz raznih kraških vasij; mnogo vernikov je bilo iz tržaške okolice. Naveden je bil „ofer“ (darovanje) v popravo narejene kode; nabralo se je okolo 170 gl. Tudi velikonočni ponedeljek obiskalo je mnogo tujcev to cerkev ter so oddali svoje darove, da es poravna storjena škoda.

Ponarejen denar se je videval na Kanalskem in Cerkljanskem uže nekaj časa. Mnogo ponarejenih dvajsetic je prišlo med ljudstvo, pa tudi ponarejeni srebrni goldinarji so se videli. Zendarmeriji se je posrečilo, da je dobila v roke ponarejalca in priprave, katerih se je posluževal pri svojem poslu. Mož je doma iz Biteža za Sv. Goro.

Pevski zbor delalskega podpornega društva v Trstu priredi v nedeljo 20. t. m. ob 6^{1/2} uri zvečer v zgornji dvorani gostilne pri „zelenem hribu“ koncert z jako bogatim programom. Čisti dohodek namenjen je zalogu za pevski zbor.

Huda zver ki je v Trnovskem gozdu trgala srne, je ubita in srne imajo zopet mir. Ta nista bila dva risa, kakor so mislili logarji in lovci in kakor je po njih tudi „Soča“ poročala, niti eden ni bil ampak bila je samo lisica. Pa pravijo, da je bila ne- navadno velika. Ko bi o zveri ne pričalo toliko raz-trganih srn, bila bi vsa stvar nekoliko podobna znani pravljici o pastirji, ki je videl deset volkov, na zadnje je pa samo nekaj šumelo.

Belanskega plemena junček, šest tednov star, je po navadni mesarski ceni na prodaj na kmetijski šoli. Z majhnim denarjem more torej tudi revni gospodar pridobiti čistokrvnega žlahnega junca za pleme. —

Kmetijsko posvetovanje o kmečkih razmerah na Kranjskem vršijo se 17. 18. in 19. aprila t. l. v Ljubljani. Predmeti, okolo katerih se sučejo pogovori, so jako važni in sicer sledeči: 1. o dednem pravu na kmetih, 2. o kmečkih domovih, 3. o hipotekarnih dolgovi na kmečkih posestvih, 4. kako naj se skrbi za povzdigo kmetijstva? 5. kje in kako naj se pospešuje domača obrtnija? 6. kako naj se postopa proti žganjevitstvu? 7. o raznih nasvetih glede: priklad na direktne davke, — pristojbin ali desetka pri izročitvi kmetij, — prostega ženitovanja, — strogejšje občinske policije, — naprave domačih ali mirovnihih sodišč, — postavljanja varuhov zapravljivim gospodarjem po nasvetu občine, — odprave male loterije, — odpravljenja porotnih sodnij za navadne zločine, — odstranjenja davkarskih eksekutorjev, — ceneje soli za živino itd. — Vsako teh prašanj je vredno, da bi se na dolgo in široko o njem govorilo. Prijatelji ljudstva! tu imate obilno toček, o katerih se da lepo in po potrebi govoriti. Ako imate v resnici srce za narod, primate za pero pa spišite o teh rečeh lepih razprav, ki gotovo pripomorejo po svoje k zboljšanju gmotnega stanja našega ljudstva.

„Venec čveteroglasnih pesni“. Zložil Hrabroslav Volarič, učitelj v Koboridu. Delo I. Cena 50 kr. Izdal in založil skladatelj. Natisnila Klein in Kovač (Eger) v Ljubljani. 1884. Tak je naslov ličnemu

zvezku napevov, katerega je g. skladatelj te dni izdal. Obseza pa ta zvezek 10 pesni: 7 napevov zloženih je za moški četverospjev (oziroma zbor) s tenor solom, a 3 napevi so upravljani za mešani zbor. Tekst napevov so spisali Baptist, dr. L. Toman, S. Gregorič, Bilc in I. Tomšič.

Radostno pozdravljam ta prvi umotvor g. skladatelja, ki spričuje, da je v teoriji glasbe dokaj več. Glede melodike se približuje nekoliko (vsaj meni se tako dozdeva) pokojnemu Carli-ju, a v teoriji glasbe ga daleč prekosuje. Harmonizacija v teh napevih je izvz. mši malo mest, ki imajo nepomenljive prečnosti (Querstände) pa nekoliko ravnobernih septim, povsem pravilna ter kaže, da se g. skladatelj z glasbo resno bavi. Od moža, ki je star komaj 20 let in ni bil v zavodu, kjer bi mu bila prilika dana glasbe se resno poprijeti, bi jaz tako sijajnega uspeha nikoli ne bil pričakoval, in prav to prvo njegovo delo mi daje veselo upanje, da mu bode sledila dolga vrsta odličnih skladb. G. skladatelju resno svetujem, naj se drži izvoljene si poti v kompoziciji in naj ga nikoli ne razburi krik nevesčakov, katerim slovanska glasba izmišljeno obstoji iz dveh akordov, tonike in dominantne pa nekoliko vratolomnih skokov.

Glasba se ima smatrati kot umetnija, v kateri se prijetno družijo harmonija z melodijo ne da bi druga drugo prevladala. Tega principa se je g. skladatelj strogo držal in čestitam mu k prvemu delu zlasti zato, ker je kot učitelj v glasbi prava bela vrana med svojimi tovariši. Imenovane napeve, katere razen vrle glasbe znači še zaporedoma dobro zadeta intencija pesnikova, prav iskreno priporočam.

D. Fajgelj.

IV. hrvaški vinski sejem držal se bo to leto 24., 25. in 26. aprila v poslopi hrvaško-slavonskega društva v Zagrebu. Katalogi (popis) izloženih vin za prodaj dobivajo se brezplačno in poštne prosti pri upravljajočem odboru hrv. slav. gospod. društva v Zagrebu.

Poročilo društva rudečega križa za pokreženo grofijo Goriško in Gradišansko o triletni dobi 1881-1883 glasi se (okrajšano) tako le:

Ko je sedanjí odbor sprejel vodstvo društvenih zadev začetkom leta 1881. bilo je deželno pomočno društvo blizu leto dni staro: imelo je 118 rednih udov in 214 gl. 64 kr. gotovine v blagajnici. S tako malimi sredstvi bi ne bilo moglo društvo zadostovati nikaki nalogi deželnega pomočnega društva v ožjem smislu; misliti je bilo torej v prvi vrsti na to, da bi se po možnosti število društvenikov in s tem društveno premoženje povečalo. Z obžalovanjem moramo pa priznati, da se društvenemu vodstvu kljub živahnim naporom izvršitev tega namena ni posrečila, kajti o občeem pristopu v društvo ne moremo niti govoriti in vsi naporji so le toliko koristili, da je nekaj novih udov pristopilo.

Zalibože da ni bilo mogoče tudi kasneje odstraniti nepravil, katere ovirajo razvoj in plodnost društva. Vendar posrečilo se je ustanoviti dve podružnici, in sicer jedna v Gradišči po društvenem predsedniku in drugo v Tolminu po tedanjem c. kr. gospodu glavarji vitezu Schiemerl-u, kojih uspešno delavnost hvaležno pripoznavamo.

Kako malo se zanima občinstvo za to velevažno društvo, kaže imenik društvenikov, iz katerega se razvidi, da je imelo društvo: leta 1881 118 rednih udov, leta 1882 167 rednih udov, leta 1883 188 rednih udov.

Z ozirom na te nepravilne sklenilo je predsedništvo po predlogu prvega podpredsednika barona Evgenija Ritterja, da se obrne do radodarnosti občinstva, ki naj bi društveni blagajnici v pomoč prihitelo. Znesek na to pričete nabire namenjen je bil v to, da se osnuje društvena rezervna bolnišnica. Nabralo se je 1683 goldinarjev, katere so darovali večinoma udje predsedništva. O priliki najvišjega pohoda Nj. Veličanstva v Gorici dne 12. in 13. septembra 1882. pomnožila se je ta vsota po blagodušnem daru barona Locatelli-ja za 800 gl. Po načelu, da je bolje jedno stvar pričeti in izvršiti nego več pričetih ne zgotoviti, obrnil je predsednik v soglasji z odborom vso svojo pozornost v to, da bi se rezervna bolnišnica uresničila. V ta namen volil se je iz odbora odsek, ki je sestavljen iz društvenega denarničarja gospoda Ruggiera Kurner-ja, tedanjega tajnika gospoda sodnika Jakopiča, kateremu je bil naslednik tajnik g. Guido Hahn pl. Hahnenbeck, in iz gospoda Ludovika Rubellija pl. Sturmesta pod vodstvom društvenega predsednika. Odsek začel je svojo nalogo natanko izvrševati ter jo je tudi končal do pičice na podlagi nasvetov danih mu od vojaških svetnikov.

Velike ovire so bile temu podjetju na potu ter so pouzročile, da se je izvršitev dela zakasnila posebno radi tega, ker ni bilo mogoče primernih prostorov dobiti. Le vsled neomahljive vztrajnosti ožjega odbora, posebno pa vsled mogočne podpore prevzisenega protektorjevega namestnika društva rudečega križa, Nj. c. in kr. Visokosti nadvojvode Karla Ludoviká, posrečilo se je odstraniti vse ovire, in sedaj po končanem triletнем poslovanji polagamo naša me-

sta v roke občnega zbora z mirno vestjo in uverjeni, da smo storili, kar je bilo mogoče.

Skromnost sredstev, ki so nam bila na razpolaganje, nam je branila, da nismo mogli v isti meri napredovati kakor bogatejša društva iste vrste drugod ter da nismo mogli našega delokroga razširiti; vendar smo začeto delo z večjo odločnostjo in popolnostjo izvršili, tako da je opravičena naša nada, da bodo pripoznali merodajni krogi goriško semeniško bolnišnico kot vzgledno in nameau najprimernejšo. Preskrbeli smo jo z vsem, kar bolnišnici treba, z zdravniškimi močmi in strežniki, z lekarnico, katero prisrbi društveni denarničar R. Kurner z vsemi zdravili po izdelni ceni, in z vsemi pripomočki za prenašanje in oskrbovanje ranjencev; vse je vrejeno pa tako, da more bolnišnica v 24 urah svoje poslovanje pričeti. Društvena denarnica pa ni izpraznena kljub tolikim stroškom, temveč je vsled radodarnih doneskov še pridobila, tako da je mogoče z ozirom tudi na dotične prostore prisrbiti vso opravo še za 50 ranjencev, dasi so stroški za oskrbovanje bolnišnice v času poslovanja primerno veliki. Ker pa ni bilo mogoče vsled izteka triletne dobe te ugodne okoliščine izkoristiti, usoja si predsedništvo svoje naslednike posebno na to točko opozarjati.

Konečno spolnuje predsednik le prijetno dolžnost, ako izreka vsem onim, ki so s toliko marljivostjo in patrijotsko požrtvovalnostjo za prospeh društva sodelovali, najtoplejšo in najsrčnejšo zahvalo; posebej pa se zahvaljuje prevzisenemu knezo nadškofu goriškemu, ki je preprijazno semeniško poslopje za bolnišnične namene prepustil, dalje slavnemu deželnemu odboru, pomočnemu društvu goriških gospá, katero si je pridobilo velike zasluge pri upravi rezervne bolnišnice s tem, da je prostovoljno pripravilo potrebno perilo za bolnišnico, isto tako c. kr. majorju v p. vit. Catinelli ju kot predsedniku primorskega veteranskega društva in gospodom ožjega odbora, v prvi vrsti pa društvenemu denarničarju g. Ruggieru Kurner-ju toliko kot udu imenovanega odseka kakor tudi kot društvenemu denarničarju in posebno pa za prostovoljni odstop svoje lekarnice za potrebe društvene rezervne bolnišnice. — Bratje, društveniki, nadaljujmo radi tega s podvojeno močjo delo, začeto s tako ugodnimi znamenji. Naše geslo naj bode: „Naprejt!“, našega srca krepko doneči klic: „Slava cesarju!“

Javna zahvala.

Niže podpisani se s tem javno zahvaljujem gospodu Andreju dr. Lisjak-u, zdravniku v Kanalu, kateri me je v prav kratkem času, mojo bolezen koj pri začetku spoznavši, ozdravil nevarne zapljučnice, ktera me je ob času mojega postanka v Kanalu prijela, ter ga s tem kot spretnega in izvrstnega zdravnika vsacemu prav toplo priporočam.

V Sisku na Hrvaškem, 17. aprila 1884.

GREGOR VELUSSIG, trgovec.

Oznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da g. Jožef Modolo, štacunar v Magistratskih ulicah v Gorici, prodaja moj

briski burgunder

v boteljah, pristno in dobro blago, po primerno nizkih cenah.

V Podgori, 10. aprila 1884.

Andrej Kocijančič.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

SAMO

pri Ignaciji Steinerji v Gorici, nasproti nadškofjski palači,

moreš si prisrbiti po ceni trdno in lepo obleko narejeno ali po meri.

Za pomladanski čas dobiva se tam:

1000 celih oblek z volne	gl. 8 do 30
750 povrhnih sukenj z volne	gl. 8 " 22
2000 volnenih hlač	gl. 2.75 " 8
1500 volnenih jop	gl. 5 " 15
800 oblek z volne za dečke in otroke	gl. 2.50 " 8

Ogromna zaloga tkanin za obleko po meri. Blago na ogled dobi na deželo, kdor se oglasi, brezplačno in poštne prosto.

Ima svojo krojačnico.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

Dr. Alojzij Delpiero

zdravnik-ranocelnik-porodničar

stanuje v ulici sv. Antona

h. št. 1. prvo nadstropje

v Gorici.

Sejem v Tominu

za živino, poljske pridelke, gospodarsko in kmetijsko orodje štacunsko blago itd. bode na Sv. Jurja dan 23. aprilja in na Sv. Matevža dan 21. septembra vsako leto.

Županstvo v Tominu,

31. marca 1884.

F r a n c „čisti hitro in gotovo.“
Jožefov Profesor KARL pl. BRAUN na Dunaji
Grenki ne uzrokuje nikakih težav
Studeneč Profesor pl. BAMBERGER na Dunaji
 „dela bolj uspešno, ko druge grenke vode.“
 Profesor LEIDESDORF na Dunaji

Zahteva naj se vedno in razločno: FRANC-JOŽEFOV GRENKI STUDENEČ. Zaloge povsod. V Gorici: lekarja gg. Cristofoletti in Pontoni ter A. Seppenhofer. Razpošilja se iz Budapešta.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maliču

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, terganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa ču so rabi, pa mine po polnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stojecim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Schymart. Gospodu pl. Trnkóczy-ju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati se na protinskeje bolezni na nogi silno trpeli in razna čumača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bojezen čedatje huja prihajala in uze več dni niso mogli stopiti na nogo, spominam se na Vaš dr. Maličev protinski cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednakeje bolezni priporočam. Vasej blagorodnosti pa izrekam najprisernejšo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmarji p. Celji.

Plauinski zeliščni sirup krajuski, izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prasno in pljučno bolečino; 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in sirupi.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasani človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrih in obistnih boleznih, v skatuljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 skatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim povzjetjem v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. TRNKÓCZY-ja na Mastnem tergu v Ljubljani.

Čudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega.

To priprsto in naravno zdravilo je prava dobrodojna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdozratneje žledčne bolezni. Prav izvrstno vstrežajo zoper hemorojle, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črvesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojaz, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne pregzujajo samo omejenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljatve pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.